

PRODUCT OVERSIGHT GOVERNANCE (POG) IN UW ADVIESPRAKTIJK:

NU MET DUURZAAMHEID

Tekst Minke Verberk en Maud du Marchie Sarvaas

Sinds 2018 bestaat de Insurance Distribution Directive (IDD), een Europese Richtlijn. Voor beleggingsondernemingen bestond de MiFID (Markets in Financial Instruments Directive) al; de IDD is daarvan de tegenhanger. De IDD is omgezet in Nederlandse wetgeving; u vindt de wetgeving dus terug in de Wet op het financieel toezicht (Wft) en het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgfo).

In deze bijdrage gaan we in op het in de IDD ge-regelde productgoedkeuringsproces, wat vóór 2018 al een aantal jaren in de maak was, maar wat nog steeds tot nalevingsvraagstukken leidt. Veel verschillende stukken Europese regelgeving naleven, het klantbelang dienen en de klant correct en volledig informeren, wordt er niet eenvoudiger op. We illustreren dat door de nieuwe normen rondom duurzaamheid voor verzekering gebaseerde beleggingsproducten (IBIPs) toe te lichten. Deze raken andere Europese regels met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid, die tegelijkertijd van toepassing zijn. Als verzekeraar, bemiddelaar/adviseur of gevolmachtigd agent lost u doorgaans eerst een puzzel op over de toepasselijkheid op uw activiteit, voordat u aan de slag kunt.

Doel van de IDD¹

Het doel van deze richtlijn is het creëren van een

gelijk speelveld binnen de Europese Unie² voor alle marktpartijen die verzekeringsproducten aanbieden of distribueren. De richtlijn bevordert gelijke concurrentievoorwaarden tussen marktpartijen en mede door de afweging van het klantbelang, een passende norm van consumentenbescherming. De richtlijn heeft daarnaast als doel om de sancties op overtredingen binnen de Europese Unie te harmoniseren. De klant moet weten wat hij krijgt en of het product ook bij zijn wensen en behoeftes past. En overal in de EU moet hij erop kunnen vertrouwen dat de toezichthouder zo nodig ingrijpt.

In Nederland bestonden deze verplichtingen al vóór de IDD. De IDD heeft daaraan details toegevoegd op gebied van doelgroep bepaling, maar ook de verplichting voor de distributeur om met een eigen distributiestrategie een productdistributieproces in te richten.

Splitsing IDD tussen Productontwikkelaar en Distributeur

De IDD maakt een splitsing tussen productontwikkelaar en distributeur. Ondanks diverse publicaties hieromtrent bestaat vaak nog onduidelijkheid wanneer een verzekeraar of distributeur zich als productontwikkelaar kwalificeert, of juist niet.³ Hier wordt onder productontwikkelaar verstaan verzekeraars of bemiddelaars die verzekeringen ontwikkelen, samenstellen en verkrijgbaar stellen. Onder distributeurs worden de adviseurs en bemiddelaars verstaan. Een eerste stap is altijd om te bepalen welke rol u heeft voor welk product. Zijn het er misschien meerdere?

Welke productontwikkelingsnormen gelden er nu werkelijk voor u als adviseur?

De IDD geldt dus ook voor adviseurs van verzekeringsproducten, al dan niet met een beleggingsvariant. Distributeurs zijn bemiddelaars die verzekeringsproducten adviseren of verkopen die zij niet zelf hebben ontwikkeld. Voor distributeurs gelden de volgende regels:

- Inrichting: De distributeur richt een productdistributieproces in.
- Afstemming: de distributiestrategie en doelgroep zijn in lijn met die van de ontwikkelaar.
- Evaluatie: het productdistributieproces wordt periodiek geëvalueerd.
- Informatieverstrekking op verzoek van ontwikkelaar en uit eigen beweging.

Om dit te bereiken, moet de distributeur voldoen aan een aantal nadere regels. Hij moet zijn beleid en proces afstemmen op wat de ontwikkelaar erover heeft bepaald. De eigen distributie moet hij evalueren en eventuele bijzonderheden over de

doelgroep en eventuele mismatches terugkoppelen aan de ontwikkelaar. Dit vergt daarom een stelsel van interne product- en procescontroles. Nieuw in de IDD is dat de ontwikkelaar van te voren al bepaald heeft of een product geschikt is voor execution-only of advies. U als distributeur mag dit verder inperken maar niet uitbreiden.

Hoe zit dat met duurzaamheid en het productgoedkeuringsproces?

In een rechtstreeks werkende verordening over IBIPs, die bij de IDD hoort⁴ zijn duurzaamheidsfactoren, risico's en voorkeuren voor producttoezicht- en governance geïntegreerd. Voor distributeurs geldt dat zij 'de doelstellingen, belangen en kenmerken van klanten, met inbegrip van duurzaamheidsdoelstellingen' in aanmerking nemen. Op basis van wat de ontwikkelaar daarover heeft gemeld moeten zij de juiste klanten identificeren.

De IDD-verordening bepaalt dat duurzaamheidsfactoren worden geïntegreerd in productgeschiktheidsbeoordelingen en de precontractuele geschiktheidsverklaring voor IBIP's. U moet als adviseur rekening houden met de duurzaamheidsvoorkeuren van de klant en hier ook opvolging aan geven. Het adviseren van een niet-duurzaam product kan dus een ongeschikt advies betekenen. En nee, vice versa niet. En nog wat gecompliceerder: als er geen geschikt advies mogelijk is vanwege (te ambitieuze) duurzaamheidsvoorkeuren van de klant, mag de klant pas weer verder als is vastgelegd dat deze voor dit advies afziet van zijn duurzaamheidsvoorkeuren.

1. Zie ook 'Insurance Distribution Directive', op de website van de AFM. <https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/onderwerpen/idd>.
2. De lidstaten van de Europese Unie, plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland, als onderdeel van de Europese Economische Ruimte (EER)
3. Zie 't Hart, NTHR 2018, afl. 1, p.17. Voor meer informatie over de IDD en productontwikkeling zie: De Jong, TAV 2018/6, p.34-40; De Jong & Verberk, TAV 2018/4, p. 25-30, Kerckhaert, FR 2018, nr.1/2, p. 5-11 en Verberk, TAV 2016/7, p. 25-30.
4. Gedelegeerde verordening (EU) 2017/2358

Minke Verberk

Transparantie-eisen IBIPs

Partijen die IBIPs aanbieden of klanten adviseren over de keuze van beleggingen binnen een IBIP, zijn naast de IDD eisen, ook onderworpen aan transparantie-eisen op gebied van duurzaamheid. De klant moet gespecificeerde duurzaamheidsinformatie ontvangen. Zelfs als het product niet als duurzaam product wordt verkocht. Ook dit komt rechtstreeks uit een EU Verordening, genaamd Sustainable Financial Disclosure Regulation (SFDR)⁵. De ontwikkelaar van een IBIP moet het IBIP hebben gelabeld met een bepaalde duurzaamheidscategorie. Wordt een IBIP als duurzaam aangemerkt, dan triggert dit een verplichting tot nadere uitleg over de duurzaamheid van het product. Maar ook bij een niet-duurzaam IBIP zal de ontwikkelaar moeten vermelden wat de negatieve effecten van het product zijn op ESG factoren, en wat de duurzaamheidsrisico's van de beleggingen binnen het product zijn. Dat resulteert wel enigszins in de spreekwoordelijke papierwinkel. Uiteindelijk is het de adviseur die al deze nuances en verschillende smaken van IBIPs moet kunnen uitleggen. En, vanuit IDD, de voorkeur van de klant moet matchen met het juiste product, om uiteindelijk een geschikt advies te hebben gegeven. Bij IBIPs heeft u dus te maken met duurzaamheidseisen op doelgroep-niveau maar ook op klantniveau. De gedachte is dat klanten, dankzij SFDR goed geïnformeerd én dankzij IDD uitgevraagd over hun voorkeuren, voor duurzame beleggingen zullen kiezen.

Constateringen toezichthouder: werk aan de winkel

De AFM heeft onlangs in een serie rapporten geconstateerd dat veel marktpartijen niet aan de genoemde SFDR transparantieregels voldoen, terwijl de regels al gelden⁶.

Uit de precontractuele informatie voor producten moet voor de belegger (en dus ook de IBIP verzekeringnemer) blijken op welke wijze duurzaamheidsrisico's worden geïntegreerd in de beleggingsbeslissingen.

Waar dit niet gebeurt, kan dit een overtreding zijn. We citeren: 'Hierdoor krijgt de belegger geen volledig beeld van de duurzaamheid van de vermogensbeheerportefeuille of beleggingsverzekering als geheel. De AFM heeft verder op geen van de onderzochte websites periodieke verslaggeving met de voorgeschreven duurzaamheidsinformatie aangetroffen, terwijl dit wel al sinds 2022 verplicht is.'

Let ook op non-selling beleggingsverzekeringen; ook hierover dient u informatie beschikbaar te hebben. AFM: 'Dit betekent onder meer dat voor deze bestaande IBIP's in periodieke verslaggeving beschreven moet worden in welke mate aan de duurzame kenmerken of doelstelling van het product is voldaan. In haar onderzoek heeft de AFM dergelijke informatie niet op websites aangetroffen.'

Minke Verberk

Over de Auteurs:

Minke Verberk is directeur van De Verzekeringsanalyse BV (2008) en oprichter en initiator van Easyparp.nl. Zij studeerde naast Verzekeringskunde aan de UvA, ook verzekeringsrecht (CILE) en financieel recht (CSFL) aan de UvA. Daarnaast geeft zij als interim docent POG- cursus bij de Stichting Assurantieregistratie (SAR) en bij de UvA Academie voor Bank - en Verzekeraars.

Maud du Marchie Sarvaas studeerde Europees recht/ Nederlands recht aan de Universiteit van Utrecht. Na een management traineeship werkte zij op Juridische Zaken bij ABN AMRO Bank tot eind 2006. Sindsdien werkt zij bij De Volksbank als bedrijfsjurist. Haar primaire aandachtsgebieden zijn (retail) beleggen, financieel toezichtrecht, en contractenrecht. Sinds 2014 verzorgt zij ook (gast)colleges over diverse financieel-juridische onderwerpen.

Taxonomieverordening

Bepalen in welke mate een (verzekering gebaseerd) beleggingsproduct duurzaam is, kan alleen aan de hand van de Taxonomieverordening. Ook deze geldt al sinds 2022. Dit is een soort naslagwerk, te gebruiken als meetinstrument, wat echter als erg complex wordt ervaren. Deze verordening moet meerdere duurzaamheidsthema's belichten, maar is niet 'af', en is ook niet al te gemakkelijk leesbaar. Het vergt een flinke studie om na te gaan of een product 'in overeenstemming is met de taxonomie' (in het engels: Taxonomy-aligned). Een probleem hierbij naast de complexiteit, is dat er nog onvoldoende duurzaamheidsdata over de onderliggende beleggingen zijn. Bent u zelf aanbieder of samensteller van een IBIP? Dan heeft u hiermee te maken. Als adviseur gaat u af op wat de productontwikkelaar publiceert.

Tot slot

We hebben beschreven dat product governance van verzekeringsproducten niet alleen de aanbieders of samenstellers, maar ook de distributeurs raakt. Het is een doorlopende taak om de eigen distributiestrategie en de informatieverstrekking op orde te houden. En adviseert u over IBIPs -ook de lopende non selling portefeuille, dan dient u aan de SFDR te voldoen zonder daarbij nog precies te weten hoe 'taxonomy-aligned' de belegging is. Houd er rekening mee dat het hier al gaat om geldende regels, die steeds verder uitgediept worden. Een onontkoombare 'papierwinkel' voor alle betrokkenen. Hopelijk één die inderdaad aan het grotere doel bijdraagt dat kapitaalstromen op grote schaal verlegd worden naar duurzamere investeringen.

5. Verordening (EU) 2019/2088, ook wel Verordening Informatieverschaffing Duurzaamheid, of Transparantieverordening genoemd.

6. Zie AFM rapport november 2022 :SFDR in de praktijk: blijvende aandacht nodig.